



Statens vegvesen

Vedlegg 1 – Høringsnotat

Høring om forslag til forskrift om endring i forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn

Vegdirektoratet
Veg- og trafikkjuridisk
9. januar 2023
Vår ref.: 22/26852

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
2	Bakgrunn.....	3
2.1	Historikk	3
2.2	Forutsetninger og avgrensninger.....	4
2.2.1	Forslaget gjelder traktor med førervern.....	4
2.2.2	Forslaget omfatter ikke bruk av belte under arbeid	4
2.3	Oppsummering	4
3	Gjeldende rett.....	5
3.1	Vegtrafikkloven.....	5
3.2	Forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn	5
3.3	Forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr	5
3.4	Krav til setebelte, beltefester og førervern (ROPS) i EU-regelverket	6
3.5	Kontroll og sanksjoner	6
3.6	Regulering i andre skandinaviske land	6
4	Ulykkesstatistikk og trafikksikkerhet	7
4.1	Nullvisjonen som grunnlag for trafikksikkerhetsarbeidet.....	7
4.2	Ulykkesstatistikk	7
4.2.1	Ulykker med traktor på veg	7
4.3	Dødsulykker på veg fra 2005 til 2016	9
5	Nærmere om forslag til påbud om bruk av belte i traktor.....	9
5.1	Hvorfor foreslås påbud om belte?.....	9
5.2	To forslag til beltepåbud	10
5.3	Hvor skal påbudet gjelde?	10
5.4	Hvem skal påbudet gjelde for?	10
5.5	Unntak fra påbudet	11
6	Forslag til forskriftsendringer	12
6.1	Forslag til endring av forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn.....	12
7	Økonomiske og administrative konsekvenser	14
8	Høringsfrist	14

Høringsnotat – Forslag til forskrift om endring i forskrift av 21. september 1979 nr. 7 om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn

1 Innledning

Statens vegvesen sender med dette på høring forslag til endring av forskrift av 21. september 1979 nr. 7 om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn (forskrift om bruk av bilbelte mv).

I 2012 leverte arbeidsgruppe med medlemmer fra Statens vegvesen, Arbeidstilsynet og Landbruksdepartementet en rapport til Samferdselsdepartementet som anbefalte innføring av et generelt påbud om bruk av belte i traktor. Dette ble fulgt opp med et oppdrag fra Samferdselsdepartementet om å utarbeide høringsnotat, men oppdraget har ikke kunnet prioriteres før nå.

Nedenfor omtales bakgrunnen for forslaget, gjeldende rett på området, deretter går vi inn på det konkrete regelverksforslaget og til slutt hvilke økonomiske og administrative konsekvenser forslaget vil ha.

2 Bakgrunn

2.1 Historikk

Siden traktoren ble tatt i bruk i større omfang på 1950-tallet, har dens bruk ført til en rekke dødsulykker og alvorlige personskader. I perioden 1950–2003 mistet om lag 730 personer livet ved bruk av traktor i landbruket. Ulykkestallene var høyest i 1960-årene, men har siden gått nedover.

De første traktorene var åpne og uten sikring av fører. På bakgrunn av de høye ulykkestallene begynte man på 60-tallet å jobbe for sikrere bruk av traktor. Selv om ulykkestallene på traktor i hovedsak har gått nedover siden 1960-tallet, er det fortsatt for mange skadde og døde på traktor, se pkt. 3 for ulykkesstatistikk. Et generelt påbud om bruk av belte vil derfor være et hensiktsmessig tiltak.

Arbeidstilsynet har i sitt regelverk påbud om førervern og belter i alle traktorer som benyttes i arbeid, uavhengig av kjøretøyets alder. I tillegg ble det i 2020 innført et særlig påbud om bruk av setebelte i traktor når denne brukes i arbeid, jf. forskrift om utførelse av arbeid § 19-4 sjette ledd. Forskriften gjør enkelte unntak fra beltekravet.

Tiltakene som er gjennomført, sammen med kampanjer om sikker bruk av traktor, har hatt stor medvirkning til at det nå er relativt få dødsulykker med traktor, til tross for at antall traktorer og deres anvendelsesområde er mangedoblet.

2.2 Forutsetninger og avgrensninger

2.2.1 Forslaget gjelder traktor med førervern

Forslaget gjelder påbud om bruk av belte i traktor som tilhører kjøretøygruppe T i henhold til forordning (EU) nr. 167/2013 eller tilsvarende bestemmelser i eldre reguleringer, og som er utstyrt med førervern (ROPS).

Førervern, også kalt roll-over protection structures (ROPS), er en konstruksjon som beskytter traktorfører ved velt. Dette vil typisk være førerhus eller veltebøyer. Uten førervern vil ikke bruk av belte være et effektivt trafikksikkerhetstiltak, da fastspent fører kan bli klemt mellom traktor og terreng ved en velt. Forslaget til påbud om bruk av belte i traktor er derfor begrenset til kun å gjelde for traktor som er utstyrt med godkjent førervern.

Dette betyr at traktorer uten førervern ikke omfattes av forslaget. Flertallet av traktorer i Norge i dag er imidlertid enten typegodkjent med førervern, og/eller benyttes i arbeid og rammes av Arbeidstilsynets krav til ettermontering av førervern.

ATV er ikke utstyrt med førervern og vil derfor ikke omfattes av høringsnotatet og påbudet om beltebruk. I dag er det vanlig å omtale en rekke ulike kjøretøy som ATV. ATV er imidlertid ingen kjøretøyklasse. I Norge er ATV enten registrert som traktor eller motorsykkel. Det bemerkes at det forekommer høy andel ulykker med ATV, og det vil igangsettes prosjektarbeid som skal se på muligheter for å bedre trafikksikkerheten for denne typen kjøretøy.

2.2.2 Forslaget omfatter ikke bruk av belte under arbeid

Ettersom det allerede er påbudt med bruk av belte i traktor under arbeid, faller slik bruk utenfor forslaget som fremmes i dette høringsnotatet.

2.3 Oppsummering

Statens vegvesen vil i høringen presentere følgende forslag:

- Påbud om bruk av belte i traktor
- Påbudet gjelder ikke for traktor under arbeid, ettersom dette allerede er påbudt i dag
- Påbudet gjelder kun traktor i kjøretøygruppe T med førervern
- Påbudet omfatter både fører og passasjer
- Det åpnes for unntak fra påbudet i enkelte tilfeller

Vi foreslår i høringen to ulike alternative reguleringer av beltepåbud. Et forslag som kun gjelder traktorer med førervern der belte allerede er montert. I det andre forslaget vil påbudet om bruk av belte gjelde for traktorer med førervern og godkjente beltefester. Det siste alternativet innebærer at det kreves ettermontering av belte for traktorer som er utstyrt med beltefester.

I forskrift om bruk av bilbelte mv. benyttes i dag begrepet bilbelte. Ettersom vårt forslag gjelder bruk av belte i traktor, har vi i stedet valgt å benytte begrepet setebelte. Det bemerkes at setebelte og bilbelte er benevnelse på den samme sikringsanordningen.

3 Gjeldende rett

3.1 Vegtrafikkloven

Etter lov av 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 23a er det åpnet for at bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn kan påbys og nærmere reguleres i forskrift. Videre åpner også bestemmelsen for at fører skal kunne stå ansvarlig for at passasjer under 15 år bruker sikringsutstyr under kjøring med motorvogn.

3.2 Forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn

Den nærmere reguleringen av krav til beltebruk følger av forskrift av 21. september 1979 nr. 7 om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn (forskrift om bruk av bilbelte mv.).

Etter forskriftens § 1 skal bilbelte og annet utstyr til sikring av personer benyttes der dette er montert. Videre følger det av bestemmelsen at bilbelte skal forstås som ethvert belte til sikring av sittende person i et kjøretøy, uansett hvilken type kjøretøy beltet er montert i.

Bestemmelsen gjør i dag også unntak fra kravet til setebelte for «*traktor og anleggsmaskiner m.m. der krav til innmontering av setebelte og krav til bruk av setebelte reguleres av forskrift 26. juni 1998 nr. 608 om bruk av arbeidsutstyr*». Det bemerkes at forskriften henviser til gammel forskrift om bruk av arbeidsutstyr og ikke til gjeldende forskrift om utførelse av arbeid, men henvisningen endres gjennom dette høringsnotatet.

3.3 Forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr

I forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) § 16–8 første ledd er det innført krav om at traktor i gruppe T5, altså traktor med konstruktivt bestemt maksimalhastighet over 40 km/t, som godkjennes etter 1. juli 2005 «*skal ha montert bilbelter som tilfredsstillende kravene i direktiv 77/541/EØF som senest endret ved direktiv 2005/40/EF. Feste­punktene skal tilfreds­stille direktiv 76/115/EØF som senest endret ved direktiv 2005/41/EF, jf. § 16–6.*»

Det er ikke innført andre krav til setebelte, beltefester eller førervern i traktor gjennom det nasjonale tekniske regelverket.

3.4 Krav til setebelte, beltefester og førervern (ROPS) i EU-regelverket

Før 2005 var det utelukkende Arbeidstilsynets forskrifter som hadde bestemmelser om beltefester og førervern (ROPS) i traktor. Gjennom direktiv 2003/37/EF ble det imidlertid innført et teknisk krav til førervern for traktor klasse T1. Samme direktiv innførte også krav om beltefester for samtlige traktortyper i kjøretøygruppe T, med unntak av traktor klasse T4. Montering av belte var likevel bare påkrevd i traktor klasse T5.

Direktiv 2003/37/EF ble avløst av forordning (EU) 167/2013, som trådte i kraft i Norge i 2016. Førervern er påkrevd for traktor klasse T1a, T1b, T4.2 og T4.3. Videre videreføres kravet om beltefester for samtlige traktortyper i kjøretøygruppe T. Alle traktorer som godkjennes etter forordning (EU) 167/2013 og er utstyrt med førervern skal også være utstyrt med to punkts belte.

3.5 Kontroll og sanksjoner

Etter forskrift av 17. september 1993 nr. 885 om visse overtredelser av vegtrafikkloven § 10 bokstav d kan den som har unnlatt å bruke belte og er over 15 år ilegges et gebyr på 1500 kr. Politiet eller Statens vegvesen har myndighet til å ilegge gebyret.

Etter forskrift om bruk av bilbelte mv. § 3 er fører ansvarlig for at passasjer under 15 år bruker påbudt verneutstyr. Fører kan derfor straffeforfølges dersom passasjer under 15 år ikke benytter belte. Det er nærmere regulert i forskrift av 29. juni 1990 nr. 492 om forenklet forelegg i vegtrafikksaker at fører som har unnlatt å sikre person under 15 år kan ilegges forenklet forelegg på kr 2500, jf. § 1 nr. 13.

Videre følger det av forskrift av 19. september 2003 nr. 1162 § 2 om prikkbelastning, at forhold som har medført forenklet forelegg og ikke medfører tap av førerrett, fører til prikkbelastning i førerkortet. Etter bestemmelsen nr. 9, jf. § 3 følger det at unnlatt sikring av barn under 15 år etter forskrift om bruk av bilbelte mv. medfører to prikker i førerkortet.

Kontroll av bilbelte foretas av både Statens vegvesen og politiet.

3.6 Regulering i andre skandinaviske land

I Sverige er det ikke et generelt krav til bruk av belte i traktor, men det stilles krav til bruk av belte under arbeid i Arbetsmiljöverkets forskrifter. Regelen går ut på at dersom det er fare for å komme i klem mellom arbeidsutstyret og bakken dersom kjøretøyet skulle velte, skal det finnes en innretning så fører kan spenne seg fast. Det er heller ikke et generelt krav til bruk av belte i traktor i Danmark, jf. Færdselsloven § 80.

Tekniske krav til belte i traktor i EU er nærmere omtalt i punkt 3.4.

4 Ulykkesstatistikk og trafikksikkerhet

4.1 Nullvisjonen som grunnlag for trafikksikkerhetsarbeidet

Nullvisjonen er en visjon om et transportsystem der ingen blir drept eller hardt skadd og danner grunnlaget for trafikksikkerhetsarbeidet i Norge. Nullvisjonen har tre grunnpilarer som omfatter etikk, vitenskapelighet og ansvar. Den etiske dimensjonen av visjonen går ut på at hvert menneske er unikt og uerstattelig. Det innebærer at man ikke kan akseptere at noen mennesker blir drept eller hardt skadd i trafikken.

Siden nullvisjonen ligger til grunn for trafikksikkerhetsarbeidet, også arbeidet med å redusere ulykker og begrense skaderisiko ved kjøring med traktor – er det naturlig at det vurderes effektive tiltak på området. Bruk av belte er et av de enkleste tiltak for å forbedre trafikksikkerheten ved kjøring med traktor.

4.2 Ulykkesstatistikk

4.2.1 Ulykker med traktor på veg

Statens vegvesen har innhentet ulykkesstatistikk¹ for perioden 2011 til 2021². Statistikken angir antall personer som har vært involvert i ulykker med traktor på veg og som har blitt lettere, hardt skadd eller har omkommet. Traktorregistrert ATV er inkludert i statistikken fra og med 2020.

I tabellen nedenfor ser vi statistikk på registrert antall drepte, hardt skadde og lettere skadde i traktorulykker fra 2011 til 2021, som inkluderer både ulykker med traktor og traktorregistrert ATV. Statistikken viser at det har blitt registrert totalt 14 drepte personer i ulykker med traktor i perioden. Det har videre blitt registrert 58 hardt skadde og 263 lettere skadde i perioden.

Tabellen viser at det i 2020 og 2021 er høye tall på skadde personer både på ulykker med ATV og traktor. Deler av økningen på antall skadde i 2020 og 2021 skyldes at tallene også inkluderer traktorregistrert ATV fra 2020 (dette da traktorregistrert ATV tidligere inngikk med moped- og motorsykelregistrert ATV). Det forekommer også en økning av skadde personer på «vanlig traktor» i disse to årene. Det er verdt å merke seg at det stadig registreres flere ATV i Norge som kan forklare økningen på ulykkestallene.

Drepte og skadde på traktor* i vegtrafikkulykker i Norge 2011–2021**

Årstall	Traktor				Traktorregistrert ATV			
	Drept	Hardt skadd	Lettere skadd	Sum personskade	Drept	Hardt skadd	Lettere skadd	Sum personskade
2011	1	6	25	32	–	–	–	–

¹ Innhentede tall fra Truls

² Inkluderer foreløpig tall for 2021

2012	1	2	25	28	-	-	-	-
2013	3	2	15	20	-	-	-	-
2014	2	1	17	20	-	-	-	-
2015	1	2	12	15	-	-	-	-
2016	2	3	9	14	-	-	-	-
2017	0	2	17	19	-	-	-	-
2018	0	1	13	14	-	-	-	-
2019	0	2	16	18	-	-	-	-
2020	0	6	28	34	0	9	26	35
2021**	2	12	22	36	2	10	38	50

I tabellen nedenfor fremkommer statistikk på ulykkestyper som forekommer med traktor i perioden 2011–2021, herunder inkludert traktorregistrert ATV (f.o.m. 2020). Statistikken viser at det er fem ulykkestyper på traktor som skjer herunder, 1. ulykker i samme kjøreretning, 2. ulykker i motsatt kjøreretning, 3. kryssende kjøreretning, 4. utforkjøringer og 5. andre ulykker. Utforkjøringer er den største ulykkesårsaken på traktor. Totalt har det skjedd 182 utforkjøringsulykker fra 2011 til 2021. Man ser at utforkjøringer er den ulykkestypen der beltebruk kan ha særlig skadereduserende effekt, da det for traktor med førervern er av vesentlig betydning for å redusere skadeomfanget at man holdes fastspent i setet.

Drepte og skadde på traktor* i vegtrafikkulykker i Norge 2011–2021** fordelt etter ulykkestyper

	Samme kjøreretning	Motsatt kjøreretning	Kryssende kjøreretning	Utforkjøring	Andre ulykker
2011	3	1	3	21	4
2012	5	2	2	14	5
2013	1	2	0	14	3
2014	2	1	1	13	3
2015	2	1	1	9	2
2016	1	0	1	8	4
2017	2	2	1	7	7
2018	2	2	3	3	4
2019	2	2	1	11	2
2020	5	6	6	35	17
2021**	9	3	7	47	20

* – Inkludert ATV traktor f.o.m. 2020

** – foreløpig tall

Samlet sett viser ulykkesstatistikken ovenfor at det er forholdsvis høyt antall lettere og hardt skadde i ulykker med traktor. Det er relativt få dødsulykker med totalt 14 dødsulykker i perioden 2011–2021. Statens vegvesen mener likevel den samlede ulykkesstatistikken viser at det fortsatt er behov for å sette inn tiltak på området.

4.3 Dødsulykker på veg fra 2005 til 2016

Statens vegvesens temaanalyse av traktorulykker fra 2016³ viste at manglende bruk av belte har medvirket til skadeomfang hos fører og passasjerer i syv dødsulykker fra 2005 til 2014.

Av temaanalysen fremgår det at manglende bruk av sikkerhetsbelte i flere tilfeller har ført til at fører hadde blitt kastet ut av kjøretøyet og kommet i klem mellom traktor og terreng. Det ble videre trukket frem at for å redusere drepte og skadde personer i ulykker bør det innføres et generelt krav til bruk av belte under kjøring med traktor.

Temaanalysen baserte seg på ulykker fra 2005 til 2014. I arbeidet med forslaget har vi også sett på UAG rapporter fra dødsulykker etter 2014 og det fremkommer at manglende bruk av belte har hatt betydning for skadeomfanget i flere av ulykkene. Nedenfor trekker vi frem noen ulykker der dette har hatt betydning.

I utforkjøringsulykke i 2014 omkom fører etter å ha blitt slengt ut av traktoren og fikk traktoren over seg. At det ikke var benyttet belte hadde avgjørende betydning for det alvorlige skadeomfanget, ettersom fører ble slengt ut av traktoren og kom i klem mellom traktor og terreng.

I utforkjøringsulykke fra 2016 kjørte traktoren utfor en skogsveg og veltet flere ganger. Fører ble kastet ut og ble funnet omkommet 14 meter fra kjøretøyet. Det ble i rapporten fra ulykken pekt på at manglende beltebruk hadde stor betydning for skadeomfanget.

5 Nærmere om forslag til påbud om bruk av belte i traktor

5.1 Hvorfor foreslås påbud om belte?

Bruk av belte i traktor er et enkelt og effektivt tiltak for trafiksikkerheten. Under kjøring med traktor er det særdeles viktig at fører og eventuell passasjer holdes fastspent i setet med belte, da det vil forhindre at man kastes rundt inni traktoren eller blir kastet ut ved sammenstøt eller velt. Statens vegvesen viser til at det forekommer ulykker som kunne vært unngått ved bruk av belte. Selv om antallet ulykker med traktor ikke er veldig høyt sammenliknet med andre kjøretøytyper er skadepotensialet stort for usikret fører og

³ [Rapport 574 Temaanalyse av traktorulykker.pdf \(unit.no\)](#)

passasjerer. Se også beskrevne dødsulykker i pkt. 4 som viser at beltebruk ville hatt stor skadereduserende effekt.

Reguleringen av bruk av belte i traktor har tidligere vært overlatt til Arbeidstilsynet ettersom traktor tradisjonelt har blitt brukt som et arbeidsredskap. I dag brukes også traktor utenfor arbeid, for eksempel av 16-åringene som kjører til skolen eller til butikken. Grunnet økt bruk av traktor utenfor arbeid er det hensiktsmessig at det også innføres et påbud med belte i disse situasjonene.

5.2 To forslag til beltepåbud

Statens vegvesen legger frem to forslag til beltepåbud. Det første forslaget er et påbud om å bruke belte i traktor der dette allerede er montert. Dette er et svært lite inngripende tiltak, og medfører ingen kostnader eller praktiske utfordringer ved ettermontering av belter. Vi mener likevel dette vil være et positivt bidrag til trafikksikkerheten.

Det andre forslaget er et påbud som også krever ettermontering av belter i traktor med godkjente beltefester/festepunkter. Ideelt sett mener Statens vegvesen at alle traktorer bør ha belter. Vi ser imidlertid at det kan være store praktiske og økonomiske utfordringer ved ettermontering av godkjente festepunkter i alle traktorer. I enkelte eldre traktorer vil man f.eks. måtte bytte hele setet for å installere beltefester. Statens vegvesen anser forslag nummer to som det foretrukne forslaget da det ivaretar trafikksikkerheten uten å være uforholdsmessig byrdefullt.

Vi imøteser særlig høringsinstansens innspill til forslagene.

5.3 Hvor skal påbudet gjelde?

Vegtrafikkloven § 1 gjelder for all trafikk med motorvogn. Med ordlyden «trafikk» forstås all bevegelse med motorvogn. Vegtrafikkloven gjelder derfor overalt for motorvogn, uten hensyn til om trafikken foregår på veg, område utenfor veg eller inne i en bygning, og uten hensyn til om det er på privat eller offentlig grunn.⁴

Forslaget til påbud i forskrift om bruk av bilbelte mv. som fremmes i dette høringsnotatet vil derfor gjelde i ethvert tilfelle der traktor benyttes utenfor arbeid, og det medfører at det alltid vil være påbudt med bruk av belte i traktor.

5.4 Hvem skal påbudet gjelde for?

Enkelte traktorer er godkjent med flere registrerte sitteplasser. Statens vegvesen foreslår derfor at påbudet om bruk av belte i traktor skal gjelde for både fører og passasjer. Formålet med påbudet vil være å holde personer fastspennet i setene, slik at de ikke kastes ut av eller rundt i traktoren ved eventuell velt eller bråbrems. Dersom traktorfører har med seg passasjer er det spesielt viktig at begge sitter fastspennet, hvis ikke kan i verste fall en velt

⁴ Lovkommentar til vegtrafikkloven, [Vegtrafikkloven § 1.](#) | [Lovkommentarer](#) | [Juridika](#)

eller bråbrems føre til at personen som ikke bruker belte kastes rundt i førerhuset og skader den andre personen.

5.5 Unntak fra påbudet

Statens vegvesen mener det må åpnes for enkelte unntak fra påbud om belte i situasjoner der ulempene ved beltebruk er større enn fordelene ved bruk av belte. I de aller fleste tilfeller er beltebruk svært fordelaktig under kjøring med traktor og det er derfor få tilfeller som tilsier behov for unntak.

Vi har vurdert unntakene som er listet opp for bil, i forskrift om bruk av belte mv. § 1 femte ledd og har videreført unntakene i bokstav a) som gjelder når kjøretøyet står stille, og bokstav e) som gjelder dersom man har legerklæring som gir unntak fra belte. Til dels er også unntak i bokstav d) videreført i forslagets bokstav c), men ordlyden er oppdatert og tilpasset de spesielle egenskapene ved traktor. De øvrige unntakene i forskriftens § 1 er ikke egnet for beltebruk i traktor.

Statens vegvesen har videre vurdert unntakene i forskrift om utførelse av arbeid § 19–4 sjuette ledd. Vi anser det unntaket der bruk av setebelte medfører økt risiko for skade som hensiktsmessig og inntar dette. Øvrige unntak er vurdert og delvis videreført i forslagets bokstav c).

Statens vegvesen mener det bør innføres unntak fra beltekravet i fire situasjoner,

- når traktoren står stille
- når bruken av setebelte i seg selv medfører en økt risiko for skade
- når bruk av belte er til stor ulempe og det er liten fare for velt eller bråstopp
- og når vedkommende har legerklæring som fritar fra beltebruk

For det første videreføres unntaket i forskrift om bruk av belte mv. § 1 bokstav a) som gjelder når kjøretøyet står stille, da vi mener at dette også bør gjelde for traktor.

For det andres åpnes det for unntak der bruk av «setebeltet i seg selv medfører en økt risiko for skade». Det vil for eksempel kunne være tilfelle ved kjøring med traktor over islagt vann. I en slik situasjon må man veie risikoen for å bli klemt mellom traktor og underlag ved en velt opp mot risikoen ved å sitte fastspent dersom traktoren går gjennom isen. Statens vegvesen mener at det i en slik situasjon bør være opp til fører å vurdere beltebruk og hva som er mest hensiktsmessig.

For det tredje åpnes det også for unntak dersom beltebruk er til stor ulempe og det foreligger liten fare for velt eller bråstopp. Det kreves da at beltebruk er til «stor ulempe» for det man skal gjøre under kjøringen med traktoren ved at man for eksempel må ut og inn hele tiden for å bytte redskap eller lignende. I tillegg forutsettes det at man kjører traktoren på områder der det ikke er ulendt eller kupert terreng og det foreligger liten risiko for velt eller bråstopp. Dette betinger at traktoren kjøres i lav hastighet. Statens vegvesen anser at manglende bruk av belte i en slik situasjon ikke utgjør en nevneverdig fare for trafiksikkerheten.

For det fjerde har vi vurdert unntaket fra beltebruk i bil dersom det foreligger legeerklæring og finner at unntaket bør innføres for traktor. Bakgrunnen for at unntaket bør gjelde for traktor er at det stilles strenge krav til når det skal gis legeerklæring, se Rundskriv N-5/2002⁵, og etter oppdaterte føringer i Førerkortveilederen⁶ skal det kun gis legeerklæring som en siste mulighet dersom det ikke er mulig å foreta tilpasninger av kjøretøyet. Legeerklæringen har videre en begrenset varighet på inntil to år. Videre er vi av den oppfatning at det bør være like regler for de ulike kjøretøyklassene, slik at regelverket blir enkelt å praktisere og håndheve. Det bør være mulighet for unntak fra beltebruk ved legeerklæring for traktor når det er unntak for øvrige kjøretøyklasser. Vi har også vurdert dette opp mot direktiv 91/671/EØF (endret ved direktiv 2003/20/EF) som regulerer krav til beltebruk og som pålegger unntak dersom man har legeerklæring for dette i art. 5. Direktivet omfatter ikke traktor. Da øvrige kjøretøyklasser er unntatt ved legeerklæring, bør en også kunne tillate unntak fra beltekravet i traktor ved slike behov. Statens vegvesen mener derfor at det er gode grunner som tilsier at unntaket fra beltebruk bør gjelde for traktor dersom det ikke finnes andre tilpasningsmuligheter i kjøretøyet.

Statens vegvesen bemerker avslutningsvis at de samme kravene til legeerklæring som i dag følger av forskrift om bruk av bilbelte mv. § 1 sjette ledd skal også gjelde for traktor. Det foreslås at det skal benyttes samme legeerklæring som for øvrige kjøretøyklasser, men denne vil ikke være gyldig utenfor Norge, da traktor ikke er omfattet av direktiv 91/671/EØF jf. 2003/20/EF.

Statens vegvesen ber særlig om høringsinstansens innspill til forslaget om unntak ved legeerklæring, da unntaket har vært noe krevende å vurdere. Vi bemerker at dersom høringsinstansene, spesielt innen helsefaglige områder, er meget negative til innføring av unntak fra belte ved legeerklæring, vil Statens vegvesen vurdere nærmere om dette unntaket skal inntas.

Forslaget til påbud om bruk av belte åpner for unntak i enkelte tilfeller som vi mener ikke går på akkord med trafiksikkerheten for fører, passasjer eller øvrige trafikanter. Vi ber likevel særlig om høringsinstansene tilbakemelding på forslagene til unntak.

6 Forslag til forskriftsendringer

6.1 Forslag til endring av forskrift om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet (dato) med hjemmel i lov 18. juni 1965 nr. 4 om vegtrafikk (vegtrafikkloven) § 23a og § 31.

I

⁵ [Rundskriv N-5/2002 – regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

⁶ [Helseundersøkelse, helseattest, søkers informasjonsplikt og dispensasjon \(§§ 4–8\) – Helsedirektoratet](#)

I forskrift av 21. september 1979 nr. 7 om bruk av personlig verneutstyr under kjøring med motorvogn gjøres følgende endringer:

§1 annet ledd skal lyde:

~~I denne forskrift menes *Med bilbelte menes* ethvert belte til sikring av sittende person i kjøretøy uansett i hvilken type kjøretøy beltet er montert. Unntatt fra dette er setebelte i traktor og anleggsmaskiner m.m. der krav til innmontering av setebelte og krav til bruk av setebelte reguleres av forskrift 26. juni 1998 nr. 608 om bruk av arbeidsutstyr som omfattes av bestemmelsene om krav til setebelte i forskrift av 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav.~~

Ny § 1a skal lyde: *Påbud om bruk av belte i traktor*

Alternativ 1, første ledd: Fører og passasjer i traktor (gruppe T) med godkjent førervern skal bruke setebelte der dette er montert.

Alternativ 2, første ledd: Fører og passasjer i traktor (gruppe T) med godkjent førervern skal bruke setebelte der dette er montert. Dersom slik traktor har godkjente festepunkter, skal setebelte ettermonteres der dette mangler.

Påbudet om bruk av setebelte gjelder likevel ikke:

- a) når traktoren står stille,*
- b) når bruken av setebelte i seg selv medfører en økt risiko for skade,*
- c) når bruk av setebelte er til stor ulempe og det er liten fare for velt eller bråstopp,*
- d) og ellers når vedkommende har med legeerklæring som fritar fra å bruke setebelte.*

Legeerklæring som nevnt i annet ledd bokstav d) skal utformes i samsvar med artikkel 5 i direktiv [91/671/EØF](#) som endret ved direktiv [2003/20/EF](#). Legeerklæring utstedt i Norge skal i tillegg være påført gyldighetstid på inntil to år.

Bestemmelse(e) i første ledd gjelder ikke for traktor under arbeid, som omfattes av bestemmelsene om krav til setebelte i forskrift av 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav.

§ 3 første ledd skal lyde:

Den som har fylt 15 år og som unnlater å bruke verneutstyr som er påbudt etter [§ 1](#), [§1a](#) eller [§ 2](#), kan ilegges gebyr.

II

Endringene trer i kraft [velg dato].

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Statens vegvesen fremmer to ulike forslag. Det første forslaget innebærer kun at belte må benyttes der det allerede er montert. Dette forslaget vil trolig ha få administrative og økonomiske konsekvenser.

Det andre forslaget medfører krav til ettermontering av belte for traktor som er utstyr med førervern og har godkjente beltefester. Vi antar at mange traktorer benyttes i arbeid og derfor allerede har montert belter, jf. Arbeidstilsynets påbud.

For de som må ettermontere belter er det estimert at kostnaden vil komme på ca. 2000–2500 kr. Vi anser denne kostnaden for å være relativt overkommelig. Arbeidstilsynet har også opplyst at det ikke har vært nevneverdige innsigelser på kostanden for ettermontering av belte. Ettermontering er ikke en endring av traktor som krever ny godkjenning hos Statens vegvesen.

Felles for forslagene er at de innebærer et nytt krav som skal håndheves på lik linje med gjelde beltepåbud i bil. Det er også svært viktig at det blir gjennomført kontroll av belte i traktor for å sikre til etterlevelsen av regelverket. Dette er spesielt viktig i tiden rett etter en eventuell regelendring. Ved kontroll langs veg vil man sjekke at belter er ettermontert der dette kreves.

Samlet sett anser vi ikke at de økonomiske og administrative konsekvensene vil være særlig byrdefulle.

8 Høringsfrist

Vi ber om høringsinstansenes uttalelser innen [\[velg dato\]](#). Svar som kommer inn etter denne fristen, kan ikke påregnes å bli tatt hensyn til.

Hørings svar kan enten:

- lastes opp elektronisk under selve høringen på våre nettsider,
- sendes som e-post til firmapost@vegvesen.no eller
- sendes pr. post til:

Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Vennligst oppgi vårt referansenummer **22/26852** dersom hørings svar sendes inn via e-post eller pr. post.

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Tlf: (+47) 22 07 30 00
firmapost@vegvesen.no

www.vegvesen.no

Tryggere, grønnere og enklere reisehverdag